

COMPONENTS AND CHARACTERISTICS OF SPEECH THERAPY RHYTHMICS

COMPONENTE ȘI CARACTERISTICI ALE RITMICII LOGOPEDICE

Valentina OLĂRESCU, PhD, Full Professor
„Ion Creangă" State Pedagogical University of Chisinau, RM
ORCID ID: 0000-0001-8019-8907

CZU: 376.3

DOI: 10.46727/c.27-28-09-2024.p142-147

Abstract. *The article represents a theoretical sequence, combined with some practical examples from speech therapy rhythmicity. Speech therapy rhythmicity is a component of speech therapy, the science whose object of study is language disorders and their remedy. Rhythmic speech therapy is accessible in all problematic language situations, at all ages; it is a combination of movement, music and words. It starts from certain principles, conditions and deployment methodology. The speech therapy rhythmic sessions offer ample possibilities for the development of optical-spatial representations and skills, visual orientation towards the person speaking, special attention is paid to the rhythm of speech, accent, expression. The therapy of language disorders is carried out taking into account both the motor and acoustic possibilities of people with language disorders, as well as the appropriate choice of verbal material for the logarithmic sessions.*

Keywords: *therapy rhythmicity, language disorders, logarithmic*

Ritmica logopedică este unul dintre compartimentele logopediei și pedagogiei speciale.

Cea mai importantă sarcină ce determină semnificația generală a ritmicii logopedice ca unul dintre elementele terapiei logopedice este formarea și dezvoltarea la persoanele cu patologii de limbaj a unor abilități senzoriale și motorii ca bază pentru educarea și reeducarea vorbirii și eliminarea tulburărilor de limbaj [2,3].

În toate formele de organizare a ședințelor logoritmice, atenția logopedului și instructorului muzical este orientată asupra dezvoltării copilului, asupra dezvoltării sau restabilirii limbajului.

Ritmica logopedică se dezvoltă și se îmbogățește cu noi cunoștințe în rezultatul cercetării diferitelor sisteme funcționale ale persoanelor cu patologii de limbaj, a ontogenezei și dezvoltării lor în funcției de tulburările prezente.

Dezvoltarea mișcărilor, corelate cu muzică și cuvinte reprezintă un proces educativ-corecțional integru. Reeducarea funcțiilor afectate și dezvoltarea în continuare a funcțiilor intacte solicită de la copil sau adult concentrarea atenției, reprezentări concrete, gândire activă, dezvoltarea memoriei, atât a celei emoționale (dacă procesul de instruire îi trezește interesul și, respectiv, o reacție emoțională), cât și a celei reproductive (în cazul perceperii unui model intuitiv al mișcărilor), verbal-logice (la înțelegerea sarcinii și la reținerea succesiunii care trebuie respectate în sarcinile logoritmice), motorii (în legătură cu realizarea practică a sarcinilor)m spontane (în absența căreia este imposibilă executarea conștientă, autonomă a exercițiilor).

Putem determina următoarele particularități ale ritmicii logopedice. Ea oferă:

- 1) condiții favorabile pentru antrenarea procesului de inhibare sau excitare la persoanele cu patologii de limbaj, cu perturbări în echilibrul sistemului nervos și ritmul proceselor sistemului nervos central;
- 2) influență favorabilă asupra pacienților prin dozarea exactă a stimulilor: tempo, ritm, dinamică a muzicii și cuvântului. Muzica și cuvântul contribuie fie la realizarea activă a mișcării, fie la inhibarea reacției motorii;
- 3) posibilitatea de a identifica ritmul individual al persoanei și ritmul colectivului, permițând ca, prin varietatea manifestărilor mimico-motorii să se stabilească o

corespondență între ritmul individului și ritmul biologic optim al persoanelor de aceeași vârstă și același sex cu acesta;

- 4) punerea în ordine și perfecționarea proceselor motorii, ritmice ale persoanei, dezvoltând capacitatea de concentrare.

În educația logoritmă pot fi identificate două elemente esențiale [2, 3]:

- dezvoltarea, educarea și ameliorarea și remedierea proceselor non-lingvistice ale persoanelor cu tulburări de limbaj: a percepției auditive, memoriei auditive, reprezentărilor optico-spațiale, orientării vizuale spre interlocutor, coordonării mișcărilor, simțului ritmului mișcării, educarea și reeducarea personalității;
- dezvoltarea vorbirii și depășirea tulburărilor de limbaj: educarea tempoului și ritmului, respirației și vorbirii, praxisului oral, prozodiei, auzului fonematic etc., în funcție de etiologia, mecanismele, simptomatologia și metodele de înlăturare a tulburărilor de limbaj.

Să examinăm conținutul primului element al ritmicii logopedice:

1. Dezvoltarea percepției, atenției auditive și memoriei auditive începe prin diferențierea unor sunete separate ale instrumentelor muzicale pentru copii, ale jucăriilor muzicale și se încheie printr-o ulterioară percepție senzorială integrală a înălțimii sunetului, ritmului, încărcăturii dinamice a muzicii. În rezultat, persoana își cultivă muzicalitatea – percepția unitară a muzicii sub aspect emoțional și auditiv.

Majoritatea copiilor de vârstă preșcolară mică au un nivel destul de înalt de dezvoltare a elementului perceptiv al auzului, dar elementul reproductiv al acestuia este la un nivel inferior. Astfel, copiii obțin inițial capacitatea de a recunoaște melodiile și doar mult mai târziu cea de a le reproduce.

Puțini dintre copii de vârstă preșcolară au un simț al muzicalității bine dezvoltat. Acest lucru poate fi explicat prin dezvoltarea insuficientă, la unii dintre copii, a principalelor capacități auditive muzicale, fapt care, la rândul său, se explică printr-un nivel insuficient de educație muzicală oferită acestor copii în primii trei ani de viață.

Muzicalitatea este o trăsătură individual-personală, ce reprezintă un sistem în care elementele structurale se subordonează ierarhic. Principalele elemente ale structurii muzicalității sunt: auzul muzical (ritmic, armonic, melodic), imaginația creatoare, sensibilitatea, simțul întregului.

În cadrul muzicalității, imaginația creatoare se manifestă prin capacitatea de a pătrunde în conținutul imaginii muzicale, de a o interpreta, de a improviza, de a compune muzică etc.

Prin „simțul întregului” se are în vedere trăirea formei muzicale ca proces dinamic.

În cazul majorității elevilor de clasa întâi, percepția muzicii are un caracter imagistic sau dezmembrat, predominând cel imagistic. Auzul ritmic receptiv este bine dezvoltat la toți copiii, iar cel reproductiv – destul de slab. El depinde de nivelul de kinestezie și al sferei motorii a copilului, de orientarea în spațiu și în timp.

Imaginația creatoare este dezvoltată la 80% dintre copii. Tipurile de activitate creatoare ale copiilor sunt destul de diverse: desen, compunere de povești, cântece, jocuri etc. E important să subliniem că în cazul copiilor primează percepția de tip imagistic și imaginația de tip creator, iar în cazul adulților – percepția de tip analitic (dezmembrat) și imaginația de tip reproductiv.

2. Ședințele de ritmică logopedică oferă posibilități ample pentru dezvoltarea reprezentărilor și deprinderilor optico-spațiale, a orientării vizuale spre persoana care vorbește.

Caracteristica spațială a mișcării include poziția inițială, dispunerea corpului și a părților lui în mișcare, traiectoria mișcării. Poziția inițială este poziția relativ imobilă, adoptată înainte de începerea exercițiului. Mișcările se realizează în spațiu, în direcții determinate. Direcțiile esențiale de mișcare ale corpului uman sunt considerate, în mod tradițional, următoarele: în sus-în jos, înainte-înapoi, în stânga-în dreapta. Rolul central în controlul asupra direcției mișcării, în orientarea spațială, îl are vederea, iată de ce mișcarea capului anticipează puțin mișcarea celorlalte părți ale corpului.

În exercițiile de mișcare însoțite de muzică, factorul organizator al mișcării în timp este muzica. Principalele elemente ale exercițiilor de mișcare în spațiu sunt vorbirea, cu ritmul ei natural, mișcările și gesturile de dans. Copilul (adultul) combină în mod natural cântatul cu mișcarea improvizată liberă în jocuri și dansuri. Dezvoltarea reprezentărilor optico-spațiale este deosebit de importantă pentru copiii timizi. Inițial, acești copii sunt implicați în compoziții ludice comune. Însuși faptul participării la joc este deja ceva pozitiv, deoarece elimină bariera timidității, a atitudinii negative față de joc. În cadrul compoziției, o atenție specială se acordă ritmului vorbirii, accentului, exprimării melodiei.

La început, copiii fac greșeli la redarea anumitor elemente, dar, pe măsură ce compoziția este prelucrată, apar tot mai puține greșeli.

Exercițiul ritmic-spațial (temă pentru întreaga grupă)

Copiii își leagă mâinile, numărând în ritm, la „unu”, schimbând direcția mișcării la fiecare tact.

Ei merg și, în același timp, repetă un text. La tactul 1, ei sar de două ori, cu picioarele împreună, la tactul 2 – se învârt în jurul propriei axe, în patru pași, la tacturile 3 și 4, fac patru pași înainte.

3. Ritmica logopedică facilitează dezvoltarea coordonării mișcărilor generale, a motricității fine spontane și a mimicii feței.

Dezvoltarea coordonării mișcărilor presupune asimilarea, de către copil sau adult, a deprinderilor și abilităților motorii. Mișcările se perfecționează însoțite de muzica ce influențează calitatea executării – se îmbunătățesc expresivitatea, ritmicitatea, exactitatea, plasticitatea. Coloratura emoțională, în urma percepției muzicii, face ca mișcările să fie energice sau line, ample sau reținute, libere și degajate; crearea, cu ajutorul muzicii și a mișcării, a anumitor imagini contribuie la dezvoltarea mimicii și pantomimicii [1].

Exemple de exerciții pentru dezvoltarea coordonării. Copiii mărșăluiesc în ritmul muzicii, cu săculețe pe capete. Un copil mărșăluiește fără să aibă vreun obiect pe cap. La semnalul „hop”, copiii își iau săculețele de pe capete și le pun pe jos. Schimbare de muzică: copiii fug sau sar printre săculețe. Schimbare de muzică (din nou marș) – semnal spre a lua cel mai apropiat săculeț și a-l pune pe cap. Cel căruia nu i-a ajuns săculeț se așază într-o parte.

4. Prin ritmica logopedică se educă simțul timpului și ritmului mișcării.

Omul are o predispoziție înăscută, naturală spre mișcare ritmică. Copilul mic știe să se miște în conformitate cu ritmul muzicii, ca o reacție spontană. Conform lui K. Orff, la perceperea ritmului muzical, copiii efectuează spontan mișcări precum bătăi din degete, din picioare, lovituri cu mâinile în coapse, toate fiind mijloace naturale de expresie. Copilul, organizându-și cu ajutorul ritmului mișcările naturale, le perfecționează coordonarea motorie. Efectele acustice ale mișcării pot fi chiar transpuse în note spre a fi apoi reproduse.

Ritmul reprezintă o succesiune consecutivă de sunete de înălțime și durată diferită. Conform cercetătoarei K. Tarasova, simțul ritmului are trei elemente componente de bază:

- 1) tempoul – capacitatea de a percepe și reproduce tempoul succesiunii sunetelor de bază;
- 2) metrul – capacitate de a percepe și reproduce sunetele accentuate și cele neaccentuate;
- 3) conturul ritmic – capacitatea de a percepe și reproduce raporturile de durată dintre sunete și pauze.

Pentru a-și dezvolta simțul ritmului, omul trebuie să fie învățat să-l perceapă, să-și coordoneze corect mișcările cu muzica percepută auditiv sau cu conturul ritmic. Pentru aceasta, este necesară integritatea aparatului motor sau a anumitor părți ale acestuia. Să examinăm elementele componente ale simțului ritmic.

Tempoul reprezintă frecvența repetării ciclurilor de mișcări sau cantitatea de mișcări pe o unitate de timp, de exemplu, tempoul mersului este de 120-140 pași pe minut. Tempoul mișcării depinde de masa părții corpului ce efectuează mișcarea: de exemplu, degetele mâinilor pot efectua 8-10 mișcări pe secundă, iar trunchiul – 1-2 mișcări pe secundă. Deseori, odată cu modificarea tempoului se modifică calitativ întreaga structură a mișcării. Fiecare om își are tempoul său individual de efectuare a mișcării; în cazul patologiilor acesta se poate modifica, de exemplu, la copiii bătăiți, cu vârsta de 5-11 ani se remarcă accelerarea tempoului la efectuarea mișcărilor; la

pacienții cu bradilalie și afazie frontală se remarcă încetinirea tempoului; perturbări ale ritmului imposibilitatea de a trece de la o mișcare la alta se remarcă la pacienții cu alalie motorie eferentă și afazie și la cei a căror principală tulburare este apraxia kinetică.

Metru (de la grecescul *metron*, măsură) este un principiu de organizare a materialului muzical, care-i ordonează și îi marchează cursul ritmic cu ajutorul accentelor. În rezultatul grupării unităților muzicale, apar *tacturile*.

Tactul este un segment al textului muzical ce conține o sumă strict determinată de valori ale notelor și pauzelor. În notația muzicală, tacturile sunt separate printr-o linie verticală.

Simțul conturului ritmic se educă pe baza ritmului. Ritmul este îmbinarea în timp a părților puternice accentuate ale mișcării cu unele slabe, pasive. Partea accentuată a mișcării se efectuează cu cea mai mare intensitate a efortului muscular, iar cea pasivă – cu cea mai mică, după inerție. Succesiunea în timp a efortului muscular și a relaxării este unul dintre indicii care confirmă că mișcarea este efectuată corect. Dacă mișcărilor sunt construite corect sub aspect ritmic, ele se efectuează ușor, fără a provoca oboseală dacă sunt repetate un timp îndelungat.

O pulsație ritmică determinată, corelată cu mișcări, provoacă o reacție coordonată a întregului organism – a sistemului respirator, cardiovascular, muscular, precum și o stare emoțională pozitivă a psihicului, fapt ce contribuie la sănătatea generală.

Un mijloc eficient de perfecționarea a mișcării îl reprezintă muzica. Ca și mișcarea, muzica decurge în timp. Partea ei puternică organizează mișcarea. Sub influența exercițiilor muzical-ritmice, se creează o interacțiune armonioasă a funcțiilor psihice și fizice. Încă E. Jacques-Dalcroze sublinia că în muzică, ritmul are un rol la fel de esențial ca și sonoritatea și, prin educarea și dezvoltarea ritmului mișcărilor putem dezvolta și dragostea față de muzică.

În cadrul ședințelor, pe baza unui contur muzical-ritmic dezvoltat pot fi create studii muzical-ritmice. Acestea reprezintă mici scene, acompaniate de muzică. Muzica ajută persoana să simtă ritmul necesar, îi stimulează fantezia.

În rezultatul executării unor contururi muzical-ritmice, oamenii obțin deprinderi de a-și dirija aparatul muscular. Dezvoltarea simțului tempoului și ritmului obține gradul maxim de perfecțiune în compozițiile muzical-ritmice.

Pentru studiile muzical-ritmice trebuie aleasă muzică bogată în conținut, cu nuanțe intense, formă clară, caracter sugestiv și, cel mai important, melodică, deoarece melodia este unul dintre cele mai emoționale elemente ale expresivității muzicale.

5. Activitățile desfășurate în cadrul ședințelor logoritmice ajută persoanelor cu tulburări de limbaj se-și educe calități precum capacitatea de a imita, atitudinea activă, autonomia, colectivismul, curajul, persistența, hotărârea, consecvența.

Aceste calități se formează atât sub influența exemplului personal al pedagogului, cât și prin alegerea consecventă a exercițiilor muzicale și de vorbire ce intră în componența unor compoziții creative. În baza muzicii propuse, pornind de la propriile reprezentări, copiii elaborează povestiri fantastice, cântece însoțite de dans etc. În cazul copilului, asemenea fantezii sunt manifestarea necesității interne de a-și exprima starea psihică. Un copil ce se dezvoltă în mod normal își manifestă la cel mai înalt grad capacitățile creatoare. Odată cu vârsta, dorința copilului de a fantaza, de a improviza începe să fie corelată cu un tip determinat de activitate (constructivă, ludică, de desen etc.). Dacă se remarcă perturbări în dezvoltarea copilului, această dorință devine limitată sau dispare cu totul. Dereglarea capacităților creative poate fi eliminată cu ajutorul unor exerciții special concepute pentru a o dezvolta, precum improvizația motorică liberă sub muzică, înscenarea motorie a cântecelor, jocuri în cadrul cărora pe primul plan trece improvizația și creativitatea. Lucrul cu exercițiile creative solicită de la pedagog cunoașterea unor tehnici și metode speciale. În cadrul acestor exerciții, nu se poate prevedea nivelul de implicare a copiilor în procesul creator și, din acest motiv, recomandăm să se atragă atenție următoarelor aspecte [1]:

1) copiilor inhibați, timizi trebuie să li se propună exerciții ce includ un număr cât mai mare de elemente creative, pentru a le dezvolta creativitatea;

2) toate ideile copiilor trebuie aprobate de pedagog, compozițiile nereușite nu trebuie criticate;

3) compozițiile creatoare trebuie introduse doar după ce copilul va asimila deprinderile motorii elementare;

4) diapazonul temelor creatoare trebuie comunicat tuturor copiilor. Doar atunci ne putem aștepta ca toți copiii să participe la crearea schemelor motorii. Poate fi admisă improvizația individuală, astfel încât copilul să-și poată crea propria imagine motorie. Ceilalți copii pot utiliza această idee, imitând-o și îmbogățindu-și propria experiență. Copii imită cel mai ușor mișcările animalelor, activitatea cotidiană a membrilor familiei, activitățile școlare obișnuite, precum și mișcările adulților;

5) propunându-le copiilor teme pentru improvizație, trebuie să se țină cont de vârstă, interese, posibilități motorii. Inițial, tema trebuie realizată fără muzică. În cazul în care capacitățile creative motorii ale copilului sunt limitate, pedagogul introduce ilustrații muzicale, care îi pot ajuta pe copii să dea o formă ideilor.

Activitățile colective facilitează și ele dezvoltarea personalității în cadrul ședințelor logoritmice. Inițial, pedagogul creează relații de egalitate, în cadrul cărora fiecare să-și poată aduce contribuția, ulterior – relații ce facilitează găsirea unui lider ce să dirijeze executarea mișcării. Toți participanții la compozițiile muzical-ritmice (în cazul adulților – studii) acționează în același timp sub aceeași muzică. Fiecare exprimă în felul său starea ritmică dată, dar toți sunt cuprinși de un sentiment ce depinde de dezvoltarea gândului muzical și a sarcinii motorii. Calitățile personale și trăsăturile de caracter se educă și în procesul jocurilor mobile, jocurilor-dramatizări cu diverse roluri.

A doua verigă a influenței logoritmice o constituie dezvoltarea vorbirii și remedierea, ameliorarea, depășirea tulburărilor de limbaj. Această verigă se realizează cu ajutorul diferitor activități, în funcție de tulburarea concretă de limbaj și presupune [2, 3]:

1. Educarea și dezvoltarea tempoului și ritmului respirației (în special la persoanele cu bâlbâială, tahilalie, bradilalie, gângăveală, rinolalie, disartrie).

Tempoul și ritmul respirației se educă în procesul exercițiilor motorii, inițial fără vorbire, ulterior cu vorbire. De exemplu, inițial se merge lent, în cerc, pe întreaga suprafață a tălpii, apoi, la semnal, se ridică mâinile în sus (inspirație), se coboară în jos (expirație); se ridică mâinile la nivelul umerilor (inspirație), se coboară (expirație); se întind mâinile în părți (inspirație), se unesc în față (expirație). Același exercițiu poate fi realizat și însoțit de vorbire, începând cu pronunțarea unor vocale separate sau combinații de vocale, cu utilizarea vorbirii ritmice, enumerării, numărării, înmulțirii, conjugării verbelor. Mergând pe cerc, la semnal, se ridică mâinile în sus (inspirație), apoi se coboară în jos, rostind prelung un sunet, de exemplu "a"; o combinație de sunete (au-au-au), numerele (unu, doi, trei, patru, cinci); zilele săptămânii; conjugarea (eu merg, tu mergi, ea merge) etc.

2. Educarea praxiei orale (în special la persoanele cu dislalie, rinolalie, disartrie, alalie, afazie, bâlbâială, însoțite de tulburări de pronunție). Pentru a perfecționa praxia orală, se cultivă executarea mișcărilor generale ale trunchiului, mâinilor, picioarelor, capului; se cultivă coordonarea motorie și senzorio-motorie, aducând la automatism executarea mișcării. Pe această bază, se perfecționează și mișcarea organelor articulatorii.

În afară de dezvoltarea indirectă a motoricii articulatorii, menționată mai sus, se utilizează și mișcări speciale pentru mușchii mimicii și linia buzelor, limbii, maxilarului inferior, palatului moale. De exemplu, se propune ca, prin mimică, să se demonstreze cum arată un om vesel sau trist; un om care a gustat o bucată de lămâie acră sau un măr dulce. Odată cu dezvoltarea mușchilor mimicii, sarcinile devin mai complexe: se propune demonstrarea durerii, furiei, bucuriei, triumfului, necazului, indiferenței, disprețului, dezgustului etc., însoțite de muzică adecvată dispoziției.

Pe măsură ce se familiarizează cu aceste aspecte, în exerciții se introduc exclamații ce exprimă bucuria (O! Ah!), mila, întristarea (Of! Vai!), uimirea (O! U! Oau!), durerea (Au!), precum și exerciții de articulație, însoțite de numărare și muzică ritmică. De exemplu, la „unu” buzele se întind în zâmbet, la „doi” – se strâng în față (muzica începe după tact, cu accent pe „unu”); „unu” – se ridică buza de sus, „doi” – se coboară; „unu” – se coboară buza de jos, „doi” – poziția inițială etc.

În cadrul orelor de logoritmice, exercițiile de articulație pot fi avantajos combinate cu mișcările mâinilor: de exemplu, întinderea mâinilor în părți, cântând sunetul „i,: unirea lor în față în formă de cerc – sunetul „o”; din poziția cu mâinile în sus, mâinile se coboară încet, în lateral –

sunetul „a”; mâinile se ridică până la nivelul umerilor și se îndoaie în articulația cotului, cu palmele orientate una spre alta, dar fără a se atinge – sunetul „ă”.

Exercițiile de acest tip vor fi, inițial, însoțite de muzică, ulterior – doar de numărare, iar în cele din urmă, în mod autonom, în ritmul învățat, fără muzică și fără numărare.

3. Dezvoltarea prozodiei vorbirii la persoanele cu bâlbâială, copiii cu disartrie, rinolalie, precum și la persoanele cu tulburări de voce, se realizează cu mijloacele logoritmicii, pe baza educării tempoului și ritmului respirației, vocii, aparatului articulator, auzului verbal, prin diverse mijloace, în primul rând prin cânt.

4. Ritmica logopedică, facilitează dezvoltarea percepției fonematice. Perceperea muzicii cu diverse tonalități, intensități, tempouri și ritmuri creează o bază pentru perfecționarea proceselor fonematice. Educarea asocierilor legate de sunete, cum ar fi: „s” – melodia unui râuleț ce susură, „j” – zborul bondarului, „z” – bâzâitul țânțarului, „ș” – șopotul frunzelor în vânt, îmbunătățesc nemijlocit diferențierea sunetelor la auz. Rostirea sub acompaniament muzical a unor texte ce conțin sunete opuse facilitează dezvoltarea diferențierii auditiv-articulatorii a fonemelor.

5. Dezvoltarea tempoului și ritmului vorbirii cu ajutorul ritmicii logopedice ar trebui inclusă într-un compartiment special al activității de corecție, desfășurate cu persoanele ce suferă de bâlbâială, tahilalie, bradilalie, gângăveală, afazie. Acest deziderat este condiționat de faptul că activitatea logopedică normalizează tempoul și ritmul vorbirii în cazul respectivelor tipuri de patologii ale limbajului. Logoritmistul creează o bază muzical-motorie-verbală specială, pe care logopedul o perfecționează sub aspect verbal.

În cadrul orelor de logoritmă, copiii (adulții) mășăluiesc vioi în cerc, sub acompaniamentul instrumentelor de percuție. La semnalul pedagogului, se opresc și continuă să marcheze ritmul prin bătăi din palme. La următorul semnal, plescăie din limbă, în același ritm, la următorul, rostesc silabe (conform indicațiilor logopedului, care își coordonează exercițiile cu logoritmistul), de tipul „pam, pam, pam” sau „pam-pam-pam”. În cadrul altei activități, după silabe, se pronunță un text scurt, în același ritm.

Exercițiile ce educă tempoul și ritmul vorbirii se desfășoară pornind de la materialul format din denumiri de flori, copaci, animale, pronunțându-le într-un ritm corespunzător (ritmat) și modificând tempoul în cadrul acestor exerciții: piano și lent, apoi tot mai tare, forte și rapid.

6. Terapia tulburărilor de limbaj se realizează ținând cont atât de posibilitățile motorii și acustice ale persoanelor cu tulburări de limbaj, cât și de alegerea adecvată a materialului verbal pentru ședințele de logoritmă sau cele muzical-ritmice.

De exemplu, la ameliorarea bâlbâielii se ia în calcul etapa muncii asupra comportamentului și vorbirii bâlbâitului, fapt ce se reflectă în caracterul specific al structurării ședințelor de logoritmă în perioada educării vorbirii în șoaptă, concomitente, reflectate etc. La corecția disartriei, se determină vârsta, posibilitățile motorii și verbal-motorii ale persoanelor, caracterul și gradul tulburării sferei motorii și vorbirii articulate etc. La tratarea dislaliei funcționale, se acordă atenție gradului de dezvoltare a articulării sunetelor, prezența tulburărilor de percepție fonematică etc.

Pentru automatizarea sunetului, logoritmistul utilizează următoarele exerciții: 1) ascultarea și memorarea oricărui ritm în pătrimi de tact; 2) prezentarea fiecărui tact în moduri diferite: formând cerculețe; țopăind din picioare și pocnind din degete; cântând; pronunțând sunetul; 3) „dansul-canon”. Copiii sunt împărțiți în patru grupuri. Fiecare grup își începe mișcarea cu un tact mai târziu și fiecare tact este exprimat prin unul dintre mijloacele menționate mai sus.

Bibliografie:

- 1) BUICĂ, CRISTIAN. *Bazele defectologiei*, Educația XXI, Aramis, București. 2004 ISBN 973-679-161-0, 2004.
- 2) OLĂRESCU, V., PONOMARI, D. *Logoritmica*. Tipogr „Pulsul pieței”, Chișinău, 2019. 68p ISBN 978-9975-3223-6-2
- 3) ВОЛКОВА Г.А. *Логopedическая ритмика: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений*, Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, М., 2002. 272 с